

CRÒNICA D'ACTIVITATS

INAUGURACIÓ DEL CURS 1990-91

El passat dia 15 d'octubre va tenir lloc la inauguració del curs 1990-91, amb un parlament del Dr. Antoni Pladevall, que tractà el tema: *"1090-1091. A propòsit dels nou-cents anys de la recuperació jurídica de l'Arxidiòcesi Tarraconense"*.

Prèviament a aquest parlament el President de l'entitat, el Dr. Joan-F. Cabestany, va glossar el que seran les activitats al llarg del curs, les quals s'intentarà que tinguin un caire suficientment científic, a la vegada que siguin prou engrescadores per a tots els associats.

A continuació, i com a conseqüència del relleu en la figura del Delegat de l'Institut d'Estudis Catalans a la nostra entitat, el Dr. Cabestany va agrair al Delegat sortint, el Professor Manuel A. Mundó, la seva dedicació al llarg dels deu anys en què aquest ha exercit aquesta tasca. Tot seguit va donar la benvinguda al nou Delegat, el Dr. Antoni Pladevall, el qual, després d'oferir-se totalment per a tot allò que sigui necessari en el desenvolupament d'aquesta tasca, va encetar el seu parlament.

En la seva exposició el Dr. Pladevall va fer palès el fet que entre el primer de juliol del 1090 i el primer de juliol del 1091 es va produir un fet molt important per a Catalunya, com fou la seva separació eclesiàstica de Narbona, l'arquebisbe de la qual era, a la vegada, l'arquebisbe de les seus que s'havien restaurat a Catalunya fins aquells moments, cosa que comportava, a vegades, violències i arbitrarietats que feien que l'esperit independentista, que s'havia iniciat als comtats catalans des de feia bastant de temps, s'accentués.

El Dr. Pladevall continuà dient que, quan el 1088 el rei que tenia el ceptre d'Espanya va obtenir del Papa la restauració de l'arquebisbat de Toledo, aquest va creure que el fet comportava la voluntat de refer la unificació religiosa d'Espanya entorn de Toledo, tal com havia estat en època visigòtica, idea amb la qual Roma combregava. El cert, però, és que en el document que Roma adreçà a tots els bisbes del país anunciant aquesta restauració es parla "dels de la Tarraconense i la resta de bisbes d'Espanya", cosa que portava implícita l'existència d'una Tarraconense i que aquesta no depenia de Toledo.

Aquest fet, continuà el conferenciant, va ser aprofitat pel bisbe de Vic, Bernat Seniofred de Lluçà (que havia accedit al càrrec de bisbe el 1076) per treure a la llum unes butlles en les quals el Papa concedia al bisbe de Vic l'arquebisbat de Tarragona fins el moment que aquesta ciutat fos conquerida. Amb aquestes butlles a la mà va anar a Roma i va aconseguir que el Papa adreçés a Narbona una carta on es deia que es concedia l'arquebisbat de Tarragona a Bernat Seniofred, sempre que aquest conquereixi Tarragona, i li diu a l'arquebisbe narbonès que si té algun dret que vagi contra això que li ho notifiqui. Per altra banda el Papa escriu una altra carta a l'arquebisbe de Toledo on li demana que ajudi Bernat Seniofred en la recuperació de Tarragona.

Certament la cosa no va ser gens planera, però el bisbe de Vic va aconseguir, amb l'ajut de comtes i nobles catalans, conquerir Tarragona (tot i que només va ser una primera ocupació), la qual cosa li va permetre anar a veure el Papa, el qual li donà la famosa butlla "Inter Primas Hispaniarum" (01/07/1091), en què el nomena arquebisbe de Tarragona.

El Dr. Pladevall continuà la seva dissertació dient que tots aquests esforços del bisbe de Vic no s'han valorat en la seva justa mesura i que gairebé totes les històries del país (potser pel fet que Tarragona va tornar a caure totalment en mans àrabs els anys 1096 i 1114), quan parlen de Tarragona només parlen de Sant Oleguer, quan en realitat aquest va rebre l'arquebisbat tarragoní el 1116 com a "seu vacant". És a dir, que tot i la conquesta àrab de Tarragona i el seu posterior abandonament, l'arquebisbat va romandre en mans de Bernat Seniofred de Lluçà fins la seva mort, el 1099, i a partir de llavors es va convertir en "seu vacant" fins el 1116.

Finalment, el conferenciant lligà tot això amb el fet que a partir d'aquells moments es produeix una gran evolució en l'art: s'acaba el primer romànic i s'entra en el romànic internacional (segon romànic), i que això és així pel fet de les relacions amb l'exterior, ja sigui a través de diferents lligams conventuals i monacals, ja sigui a través dels diferents Ordes que han vingut amb la reforma gregoriana. Es tracta, doncs, d'un tombant de la història i de l'art, d'un moment crucial de la nostra història, que ha valgut la pena recordar.

* * *

Per altra banda, el passat dia 19 d'octubre van tenir lloc, al Museu d'Història de Sabadell, els actes d'inauguració del Curs 1990-91 de la Delegació de Sabadell.

En un primer acte, el Dr. Rafael Bofill i Francí ens exposà, en una excel·lent conferència, el tema "*La nostra arquitectura romànica i el seu context europeu*". Les línies mestres sobre les quals desenrotllà la dissertació venien indicades en un full, distribuït entre els oients, en què es proposaven els grups estilístics de l'arquitectura romànica. Aquests grups són els següents: 1) Escoles mediterrànies (conques hidrogràfiques de la vessant mediterrània), 2) Escoles germànico-orientals (conques hidrogràfiques del Rin, Mosa, Mosel·la; Europa central); 3) Escoles atlàntiques (conques hidrogràfiques de la vessant atlàntica; Anglaterra normanda) i 4) Zones de fricció (Llenguadoc, Auvèrnia, Borgonya, Renània). Les característiques de cada grup foren assenyalades extensament i es va fer menció que els dos primers grups es podrien reduir a un de sol.

En el transcurs de la conferència s'indicà que el romànic català forma part, evidentment, del grup primer, i després de comparar-lo, el Dr. Bofill resumeix dient que podria donar-se com a pauta determinant del seu estil la simplicitat, compacitat i rusticitat, o sigui la senzillesa. La visió d'un gran nombre de diapositives fou demostrativa del tema, i base pedagògica important, cosa que celebrà la nombrosa assistència.

El segon acte fou la inauguració de l'exposició de "Dibuixos de monuments romànics", de la nostra consòcia Sra. Rosa Martí i Giralte. Aquesta exposició, instal·lada en la Sala Lluís Mas, del Museu d'Història de Sabadell, és formada per 21 dibuixos d'esglésies romàniques, fets per l'autora durant les visites dels Amics de l'Art Romànic als llocs aquí representats, i per tant reflecteixen en certa manera les nostres activitats, a la vegada que són una mostra de la gran sensibilitat i bon fer de la nostra consòcia. Donem les més efusives gràcies a la Sra. Rosa Martí per fer possible l'exposició, a la vegada que li demanem que continui per aquest camí. L'exposició restà oberta al públic fins el 30 de novembre. En l'acte de cloenda de l'exposició, al qual assistiren nombrosos socis de la nostra entitat, el senyor Ramon Vall va pronunciar unes paraules d'encoratjament per l'obra de la senyora Martí, i de regreciament a aquesta última.

* * *